

Läsnyckel

Som syskon på riktigt

av Helena Karlsson

Hegas arbetsmaterial heter nu Läsnycklar – med lite mer fokus på samtal och bearbetning än tidigare. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt och på olika plan.

I den här Läsnyckeln fokuserar vi mest på innehållet, för precis som huvudpersonen Emma växer många upp med skilda föräldrar. *Som syskon på riktigt* är därför en bra bok för boksamtal som berör och angår många. Boken passar extra bra i temaundervisning om familj, föräldra- och syskonskap och nya relationer. Många läsare kommer att känna igen sig i Emmas känslor. De flesta frågorna är ämnade att samtala kring. Utbyt tankar om vad som händer i boken, fyll i där boken öppnar för tolkning och prata om egna upplevelser – då finns inget rätt eller fel och inga färdiga svar. Tänk på att alla tolkningar är lika sanna och att vi tillsammans kan se mer i en berättelse än var och en för sig.

Före läsningen

Titta på omslaget och fundera på titeln *Som syskon på riktigt*. Vad tror du att boken kommer att handla om? Håll för ordet *som*. Hur förändrar det ditt intryck? Skriv ner dina tankar. Efter läsningen kan du gå tillbaka till dina anteckningar för att se om det var som du trodde. Har du fått svar på varför illustratören placerat en tussilago på framsidan?

Läs baksidestexten. *Malin och jag blev nästan som syskon på riktigt*, står det. Vad är det för skillnad på att vara syskon på riktigt och att *nästan* vara det, tror du? Spelar det någon roll om man är släkt eller kan man vara lika mycket syskon ändå?

Ibland talar man om syskonkärlek. Vad är det? Hur skiljer sig den från annan slags kärlek?

Har du känt dig lika nära någon som Malin och jaget i baksidestexten?

Under läsningen

Förändringens väg

Vi själva och det runt omkring oss förändras hela tiden, ibland sker det snabbt och oväntat, ibland långsamt. Ibland är förändringarna små, ibland stora. Emma och hennes vardag förändras flera gånger på ganska kort tid. Skildra vad som sker och hur hennes känslor förändras genom att teckna olika stationer på en tidsaxel medan du läser.

Märk ut stationerna som händelser ur berättelsen, teckna enkla ansikten med olika ansiktsuttryck vid stationerna och sätt namn på Emmas känslor.

När ni läst klart:

Jämför era tidsaxlar och prata om de skillnader ni hittar. Har ni med olika stationer eller har ni tolkat Emmas känslor på olika sätt? Hittar ni känslor som är besläktade med varandra? Fundera efteråt på ditt eget liv. Vilka stationer skulle du sätta ut på din egen tidsaxel?

Efter läsningen

Vad är en familj?

Äntligen en riktig familj, (s. 15) säger Emmas pappa när Anna och Malin flyttat in. En riktig familj, var de inte det innan? Vad tycker du? Associera fritt kring vad en familj är, kan den se ut på olika sätt? Hur var det förr och hur ser det ut i andra delar av världen? Diskutera vad som är bra med att ha en familj. Kan det finnas något dåligt med att ha en familj? Vad tänker du på då?

Om att skiljas

Finns det lyckliga familjer? Hur märker man i så fall att en familj är lycklig? Har du levt i en sådan familj? Övergå till att tala om vad man kan göra om det blir trassel i familjen? Är det t.ex. bra att skiljas om det bråkas mycket hemma? Och hur är det att få en bonusfamilj? Malin är 3 år och Emma 11 när deras familjer slås ihop. Är det lättare att vara yngre/äldre i en sådan situation? Vad tror du?

Vad säger lagen?

Skilsmässor har inte alltid varit tillåtna. 1915 fick kvinnor i Sverige rätt att ta ut skilsmässa och 1974 infördes gemensam vårdnad om barn i lagen. Ta reda på vad gemensam vårdnad innebär.

Känner du till Förenta nationernas barnkonvention? Det är en lag som säger att alla barn under 18 år har rätt till samma rättigheter. I FN:s konvention om barnets rättigheter finns 54 artiklar. I artikel 18 står det så här:

Konventionsstaterna skall göra sitt bästa för att säkerställa erkännandet av principen att båda föräldrarna har gemensamt ansvar för barnets uppfostran och utveckling. Föräldrar eller, i förekommande fall, vårdnadshavare har huvudansvaret för barnets uppfostran och utveckling. Barnets bästa skall komma i första rummet.

Analysera texten gemensamt och återge den med egna ord. Vad säger artikeln om föräldrar som skiljer sig? Vad är barnets bästa, tycker du? Tar Emmas pappa och Malins mamma hänsyn till Emmas och Malins bästa, tycker du? Utgå från boken och diskutera!

Styvfamiljer i sagornas värld

Förr i tiden pratade man om styvfamiljer, styvmödrar och styvfäder. Ordet styv kommer från tyskans stief och engelskans steop och betyder stympad, berövad. Det har en annan klang än bonuspappor och plastmammor och de ord vi använder idag. Att ordet styv låter negativt hänger ihop med hur det var förr. Då kunde en biologisk mor som dog ersättas med en styvmor. Styvmodern fick ibland till och med viss ersättning.

Läs och/eller prata om hur styvfamiljer gestaltas i sagornas värld. Utgå från sagorna om Askungen, Hans och Greta och Snövit. Hur skiljer sig deras upplevelser från Emmas och Malins?

Med vilket ord skulle du beskriva Anna? Är hon en styvmor, låtsasmamma, plastmamma, eller bonusmorsa eller kanske något helt annat? Argumentera för ditt ordval.

När jag blev kär!

Emmas pappa blir kär, fast han är en vuxen pappa. Gå tillbaka till sidan 10 och läs hur Emma skildrar hur det gick till när hennes pappa förälskade sig. Skriv sedan om stycket som om det vore pappan som berättade. Börja med meningen: *Men så träffade jag Anna.*

Monologer och rollspel

Som syskon på riktigt berättas ur jag-perspektiv. Det är Emmas tankar vi hör och hennes berättelse vi läser, men boken handlar också om Anna, Emmas pappa och Malin. Skriv en monolog och återge berättelsen ur Malin, Annas eller pappans perspektiv. Vad berättar de och hur? Läs upp era monologer för varandra. Lyssna uppmärksamt på varandra. Känner ni igen karaktärerna? Verkar de trovärdiga eller hade de uttryckt sig på annat sätt?

Sätt därefter ihop drama-grupper med en Anna, en Malin, en pappa och en Emma i varje. Skapa en scen där de fyra möts en tid senare. Bestäm hur lång tid som gått och vad som har hänt sen sist. Vad säger de till varandra? Vad händer? Skriv dialoger och spela upp.

Mellan raderna

På sidan 57 kan du läsa den här dialogen mellan Emma och hennes pappa:

– Du, säger han.
Förlåt om jag har varit ...
Jag har haft lite svårt att ... du vet.
Jag tittar på pappa.
Nickar.
– Jag fattar, säger jag.
Pappa böjer sej framåt.
Kramar mej.
Hans armar är hårda. Men varma.
Skägget river mej på kinden.
– Förlåt, Emma, säger han.
Förlåt.

Mycket sägs inte rakt ut, men Emma verkar ändå förstå vad det är hennes pappa menar. Hur tolkar du pappan? Ge honom fler ord och skriv ner hans repliker i din tolkning. Läs upp dialogen två och två och lyssna till era olika tolkningar.

Slå sedan upp sidorna 40-41 samt 54 och läs dem högt. Vad tycker ni? Behöver barn trösta sina föräldrar ibland? Och vad ska man göra när man behöver tröst, men ens föräldrar är så ledsen att den inte kan ge det? Och är det så, som Emma känner när hon är som allra argast att allt är hennes pappas fel? Vad tycker du?

Mycket läsnöje!